

MICHAEL RUSE

“ELS ESCRIPTORS ACTUALS NO ESTAN INTERESSATS EN LA CIÈNCIA”

Professor de filosofia de la ciència al Canadà

Sens dubte Michael Ruse és un dels filòsofs de la ciència més coneguts. Els seus llibres sobre l'obra de Darwin (*Taking Darwin seriously*) o sobre aspectes de la sociobiologia (*Sociobiology*) han estat traduïts a nombrosos idiomes i figuren ja entre els clàssics de la biologia moderna. El doctor Ruse, professor de Filosofia de la Ciència a la Universitat de Guelph, Canadà, malgrat el seu preponderant protagonisme dins de la comunitat científica (és l'editor de la prestigiosa revista *Philosophy & Biology*), és un home de tarannà obert i alegre, entusiasta i divertit. De seguida contacta amb l'auditori, i els seus cursos i conferències es caracteritzen pel seu dinamisme i colpets d'ull, densitat intel·lectual i alhora habilitat en l'exposició. Durant la XVI edició de la Universitat d'Estiu de Gandia, el professor Ruse va impartir una conferència sobre la influència de la teoria de l'evolució en la novel·la.

Quins són els escriptors que han emprat idees científiques en les seues novel·les?

Bé, n'hi ha hagut moooolts... [El professor Ruse s'estenalla sobre el sofà i fa un gest d'exclamació]. Però en aquest segle, per tal de delimitar les coses, una de les persones més interessades va estar Aldous Huxley, que fou el nét de Julian Huxley, un dels més eminents biòlegs del segle passat... I per no abandonar l'ambient anglosaxó, el següent escriptor és H. G. Wells, que també fou deixeble de Huxley i que va emprar idees científiques, especialment en la seua obra *Entire machine*, on fa servir idees evolucionistes... Per tant hi ha sens dubte un gran nombre d'escriptors per als quals la ciència ha estat una font d'inspiració; per exemple en la literatura russa.

I actualment?

Curiosament els escriptors actuals no empen tant la ciència com els del segle precedent. En una època purament tecnològica, ens trobem amb una literatura científicament molt pobra... En la conferència he parlat d'un dels qui considere més importants: Ian Macure, un escriptor anglès que va guanyar recentment el Book Price, amb la seua novel·la *Enduring love*,

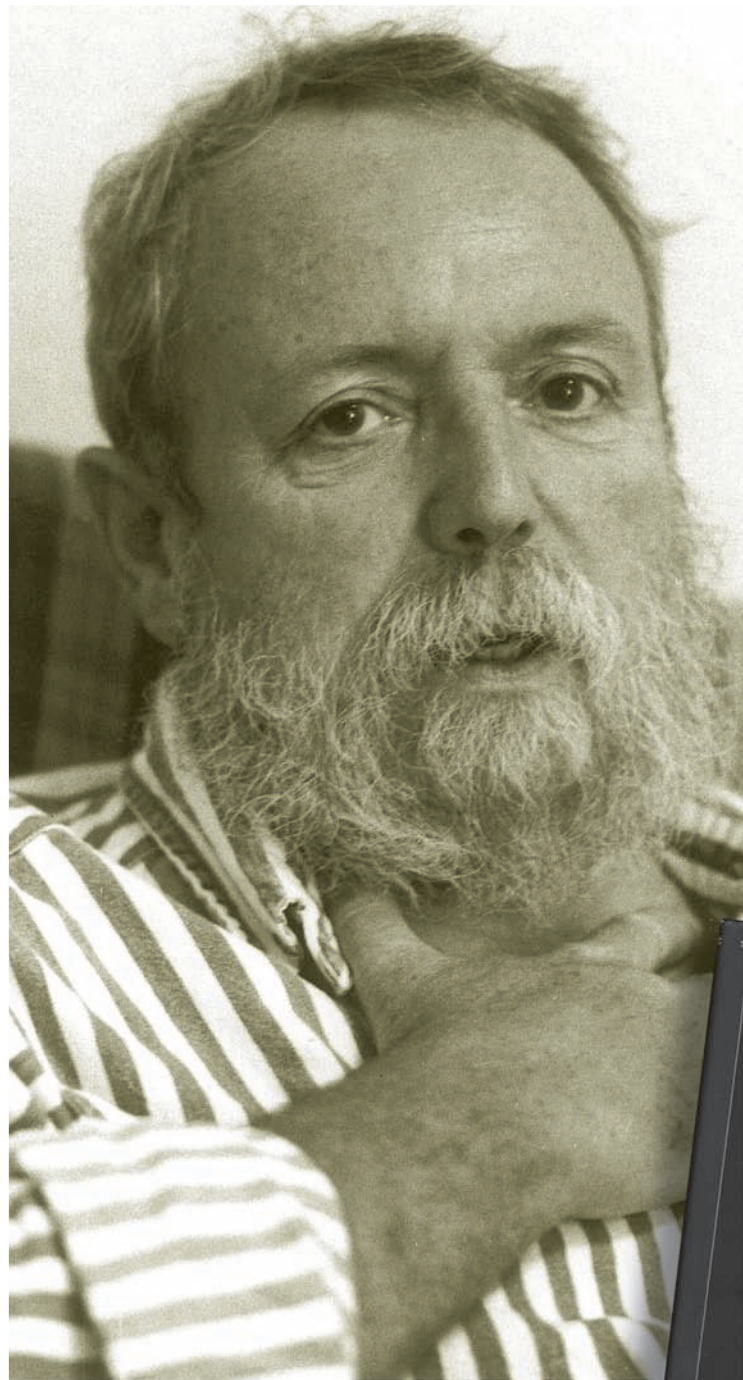

Foto: Ana Mª Parejo Ripoll

publicada fa cinc anys, on introdueix un gran nombre d'idees de la biologia contemporània, entre les quals moltes de relacionades amb el comportament humà...

Creu que les idees del darwinisme han influït d'alguna manera en la novel·la? Vull dir, si l'acceptació per part dels escriptors del nostre origen biològic s'ha manifestat en la forma de caracteritzar els personatges.

És molt difícil de dir... Però sí que és cert que hi ha hagut molts escriptors que han incorporat les idees freudianes a les seues novel·les... Altres, com que tenien una formació humanista, no han pogut evitar fer-hi alguna referència... Però, en general, els escriptors han obviat les idees darwinistes.

Per què els escriptors han rebutjat les idees sociobiològiques com una forma per caracteritzar els seus personatges?

Bé... No tots, Ian Macure fa servir en la seua novel·la alguns dels postulats sociobiològics, i amb gran èxit... No sé si la novel·la està traduïda...

Sí, per l'editorial Destino. *Amor perdurable...*

En aquesta novel·la de Ian Macure es pot veure perfectament que les noves idees científiques poden ajudar en la creació literària. Però el desinterès dels escriptors és en general contra la ciència. De tota manera, la mala fama de la sociobiologia és conseqüència del determinisme biològic que segons alguns implica.... Entre ells Stephen Jay Gould...

Li interessa l'obra de Stephen Jay Gould?

Ehhh... Ahhh... Sí... (*el professor Ruse fa una riallada i pondera un of course molt explícit*)... Però el que vull dir és que si bé l'obra científica de Gould és bàsicament paleontològica, i per tant no se'n poden obtenir conclusions sobre el comportament humà, en canvi

els treballs de Wilson són en aquest sentit més útils, estan directament relacionats amb la naturalesa humana... Wilson és més interessant perquè emprava idees biològiques per a explicar alguns aspectes del comportament humà.

Recentment acaba de publicar *Mystery of mysteries. Is evolution a social construction?* Quines noves idees proposa en aquest llibre?

Fa uns anys, Alan Sokal, un físic de

Nova York, va enviar un article a *Social Text*, una revista d'estudis culturals, que va posar de manifest el debat, o fins i tot la batalla que existeix entre els filòsofs anglosaxons i els filòsofs influïts per la cultura francesa sobre si la ciència és objectiva, o si bé és subjectiva, si és una forma més de la cultura... És a dir que la ciència és una construcció social, una sèrie d'idees socials. El que intente discernir en *Mystery of mysteries* és si la teoria de l'evolució s'estructura sobre postulats objectius, o si bé té una base subjectiva. I, en aquest sentit, mentre que els postulats del segle XVIII tenien una base subjectiva –i com a millor representant figuraria Erasmus Darwin, l'avi de Charles Darwin–, en canvi, durant el segle XIX els científics varen realitzar enormes esforços per tal de dotar d'arguments empírics els seus postulats i hipòtesis.

No troba que existeix un sentiment anticientífic en la societat?

Bé, però és natural. L'home s'espanta sempre d'allò que desconeix. I la ciència actual cada vegada és més desconeguda per l'home del carrer... Per altra banda, la societat també percep la ciència com un instrument que pot alterar la seua percepció de les coses, i així els inquieta que, per exemple, una col pugui haver estat modificada genèticament amb gens humans, o alguna cosa així... I la ciència avança tan, tan ràpidament que és comprensible que la gent estiga preocupada pels seus efectes. Per altra banda, els científics també són culpables d'un excés de superioritat, de no divulgar la seua investigació d'una manera accessible al gran públic.

I què pensa del llibre de John Horgan *La fi de la ciència?* Creu que ja s'han contestat totes les grans preguntes que es pot fer un científic? Que hem deixat enrere el temps dels grans descobriments?

Ah! No en absolut... El segle passat ja es deia que la ciència havia tocat sostre, i encara Charles Darwin no havia formulat la seua teoria de la selecció natural! I el mateix s'esdevenia amb la física, abans que apareguera Albert Einstein! És simplement fals... És un argument un poc ingenu, *naïf*... Crec que queda un enorme conjunt de preguntes per contestar, per exemple, s'està realitzant un treball increïble sobre el cervell, i encara queda un gran camí per tal de tenir una teoria analítica sobre la consciència, en el camp social queda un enorme treball sobre l'origen de les llengües... Evidentment, potser alguns dels descobriments no seran tan espectaculars com, què sé jo!, la tectònica de plaques, però sens dubte queden moltes coses per descobrir. Especialment sobre el cervell.

MARTÍ DOMÍNGUEZ

